

pišejo vsakemu volilcu imena tistih mož, ki so se izbrali za volilne može.

Slednjič si volilci v roko sežejo in zaobljubijo, da pridejo na dan, ko se bojo volili volilni možje, vsi od konca do kraja ob pravem času in na odločeno mesto. Verjemite, Slovenci mili! da od nasprotnikov ne bode manjkal nobeden, če tudi je z eno nogo že v grobu; pomislite, da so te volitve prva stopinja, da zmagamo. Opominjajte in pokličite svoje prijatelje in pojdite skup na volilno vojsko!!

Dalje je treba:

e) da se izbrani volilni možje kake doline ali kakega okraja, še predno volit gredo poslanca, zberó v skupni zbor. Da lože vsi volilni možje pridejo, naj se shod skliče v tak kraj, ki, kolikor je moč, leži v sredi doline. Volilni možje bojo gotovo vsi možje, ki imajo glavo in srce na pravem mestu, katerim je mar za občno srečo in blagor. Zatorej sme se zaupati, da pri tem shodu ne bode manjkal nobeden; kajti ta skupni shod je preimeniten. Pri tem shodu se bode morebiti že tisti gospod osebno pokazal in oglasil, kateri kandiduje, to je, ki se jim ponuja in priporoča. Če pa to mogoče ni, naznani se volilnim možem vsaj njegovo ime in razklada, kaj on misli o tej ali uni zadevi, kako misli v deželnem ali državnem zboru glasovati pri tem ali unem prašanji.

Slednjič si volilni možje dajo besedo, da vsi vsi na odločeni dan ob pravi uri pridejo na volišče, da seboj prinesó svojo izkaznico (legitimacijo), in da glasujejo — primaruha! naj si bo kar rado — za izvoljenega kandidata. Dobro je tudi, da se bolj oddaljeni volilni možje že zvečer pred volitvijo, bolj bližnji zjutraj zberó v posebnem, za nje odločenem kraju — bodi-si kaka kavarna, gostilnica ali kaka druga bolj prostorna hiša. Kdor je bil priča pri kaki volitvi, videl je, kaj uganjajo ljudje, da bi zmotili in prekrstili naše volilce in jih spravili na svojo stran. Tù se delijo cigare; tam teče vino; tù se trgajo volilni lističi in ponujajo novi; tù govorijo slovensko taki škrici, ki drugokrat nimajo za Slovence in slovenski jezik drugih besed kakor „windischer Hund“ in „windische Sausprache“; tam se prilizuje ubogim kmetičem gospod z dolgimi muštacami in drago cigaro, ki drugokrat toliko mara za slovenskega kmetiča, kot za lanski sneg. Tako se dela in tišči na volilce in res posebne zavednosti in posebne moči je treba, da človek ostane zvest in stanoviten. Toraj je neobhodno potreba, da volilci naše stranke vkup ostanejo, vkup večerjajo, vkup kosilčajo, vkup na volišče korakajo.

Stal sem na Štajarskem neko jutro na kolodvoru in čakal na železnico. Tù sem videl, kako so vozovi natlačeni samih kmečkih korenjakov; imeli so možaki bandero in muziko pri sebi. Godci so nasledovali, kmetje so peli, vse je bilo lepo, veselo in pošteno. Popraševaje, kaj to pomeni, sem izvedel, da so to volilni možje in da gredo ravno danes volit. Na banderu so imeli neko ime zapisano, pa ga nisem mogel brati, — menda ime tistega gospoda, ki so ga bili volje voliti. Dalje so tudi pravili, da so zjutraj vsi skup bili pri sv. maši v ta namen, naj jim volitev srečno izide. Slišal sem po tem, da so pri volitvi res zmagali. Slava!

To so poglavitna vodila, katerih naj se volilci naše pravne stranke držijo pri volitvah.“

To smo povzeli iz priporočanega „političnega katekizma“ zato, da bralci naši sami vidijo, kako lepo obdeluje predmet o volitvah, in po tem tudi lahko sodijo, kako obravnava druge predmete o državi, deželi, občini itd. Naj tedaj naši rodoljubi skrbijo, da ta knjižica pride v vsako vas.

Književna viest.

* „Časovi književne zabave“, koje sam lani u proljeću na sviet izdao i upisnikom razaslao, u mene još imaju u nekoliko iztisaka po upisnu cieniu od 80 novč.

Molim gg. skupljače, pa i upisnike, koji nisu primili ove moje knjige, neka mi jave, kamo da jim se pošalje; jer mi to treba znati, da se knjiga na pouzdano šalje, a one, koji su primili knjigu, neka mi ili pošalju naznačenu upisnu cieniu, ili povrate knjigu.

Svrh oglašene knjige u mene još ima u nekoliko iztisaka napose na sviet izdanih ovih spisa po naznačenu cieniu: 1. „Vazeće Sigeta grada“ (Uvod i tumač 1866.) po 50 novč., 2. „Danica ilirska“ (1863.—67.) p 2 st., ukoričena po 2 st. 50 novč., 3. „Književna zabava hrvatsko-srbska“ (svezak I.—IV. 1868.—69.) ukoričena po 1 st. 20 novč., 4. „Krvava knjiga, ili somenik na 405 godina poslije propasti slavnoga krajevstva bosanskoga“ 1869.) po 30 novč., 5. „Časovi književne zabave za hrvatski i srbski narod“ (svezak 7. i VI. 1870.) po 80 novč., i 6. „Lira“ (Različne pjeme. Knjiga I.—II. 1870—1871.) po 1 st. 20 novč. — Iako tko naruči ovih spisa, odmah će mu se poslati, pa to ili po gotovinu, ili na pouzeće.

Od mjeseca svibnja lanjske godine svakoj naruci i opremi bezplatno prilažem poviše iztisaka znanih „Slova nad grobom Ljudevita Gaja“, izgorjenih (1872. dne 22. travnja) slavnim našim akademikom Franom Kurelcem.

Kako sam od mjeseca srpnja lanjske godine u odmornih časovih sasvim dosta pored ostalih poslova zabavljen sastavnom, knjigopisnom uredbom starina i knjižnice, osnovane i sabrane pokojnim mojim ocem, pa i poviestnom smotrom, koja treba da udara u nov književan pokret uobće jugoslavenski, a napose hrvatski i srbski, neman kad, da u ovaj par pomišljam na produženje omiljele narodne novovjeke književne zabave, koju će moja „knjižnica“ još ove godine, ako Bog dá, pomoću veledušnih ljubitelja i narodnih učenih zavoda zamieniti, te će mi se u ovoj knjizi prigoda udesiti, da sa zahvalnošću kraj drugih starih pomenem nove spise, koje su mi književni prijatelji i domaći i inostrani poslali — bilo darom, ili uzdarjem za moja djela godine 1872., što sam prošatih godina bio rad, upisivati u „Pogledu po slavenskom svietu“.

Do vieka ću biti zahvalan i svemu narodu, ako se onako odzove knjižnici, kano što mi se dosadašnjoj mojoj književnoj zabavi odzivao, — kad se u pomoć pozove.

U Zagrebu, na obljetnicu izdanja sv. VII. „knjiž. zabave“, 1873. Velimir Gaj.

Mnogovrstne novice.

* *Da bi mož smel već žen imeti*, je 162 žen v državi Massachusettski v severni Ameriki vložilo prošnje vladi, naj za to osnuje posebno postavo. Prositeljice pravijo, da število žensk v ondašnji državi za 40.000 presega število možkih; da pa mož ne bo imel prepira s prejšnjimi ženami, ako vzame novih žen, naj postava odloči, da k vsaki novi ženitvi je treba privoljenja prejšnje žene. — „Sila sicer kola lomi“ — pravi pregovor; al sila mož-željnih Massachusettskih devojk kol ne bode zlomila.

* Po zanesljivih zdravniških poročilih je tista konjska bolezen, ki je lani oktobra meseca v severni Ameriki okoli New-Yorka razsajala in samo v tej okolici napadla okoli 40.000 konj (25. oktobra ni

bilo nobenega voza na cesti videti), bila influenza, to je, kataralična bolezen sopil, ki je prišla od vremenskih nezgod in večidel prešla v enem tednu.

* *Naših papirnatih goldinarjev* ne jemljejo več Pruske državne kase. Oho, Prusi, ki so vendar po Bismarku v pristrčni zvezi z našimi nemško-liberalnimi ustavaki! Škoda, da se sreberni denar kuje na Dunaji že kakih 25 let samo za vnanje države.

Naši dopisi.

Iz Čubra na Hrvaškem. (Karlovaško - Reška železnica in most na Kolpi) bode konec avgusta meseca gotova, na jesen pa tudi most. Vse od Čubra do Karlovca in Reke z veseljem pričakuje dné, ko se bode omenjena železnična pruga odprla; našemu okraju, razen Prezida, bode jako v korist, kajti po njej bomo si lahko za majhen denar dovaževali blago, in tudi naši delalci, ki gredó po zimi v Rusko ali v Slavonijo ali tudi v kupčiji po Hrvaškem itd. zaslužka iskat, bodo si jako polajšali potovanje. Neizrekljivo nas pa tudi veseli že pred 50 leti obljubljeni most na Kolpi, ki se ravno zdaj dela. Podvzetnik mu je, ako se ne motim, g. Lončarić iz Fuzine, ki ga bode, kakor čujemo, čvrsto sezidati dal.

Iz Notranjskega 31. maja. („*Laibacher Schulzeitung*“) naznanja v listu od 25. maja, da je deželni odbor za pokončevanje škodljivih hroščev dovolil 100 gold. iz deželno-kulturnega zaklada, ter je ta znesek izročil kmetijski družbi, ki je sklenila ta denar tako razdeliti kakor lani med šolsko mladino na kmetih, ki marljivo pokončuje škodljivo to žival. Gosp. referent „*Schulzeitung-e*“ pa ni mogel drugač, da je — da z nemškim pisateljem po nemški govorimo — temu dobrohotečemu sklepu en „klampfel“ obesel, s katerim je pa le spet pokazal, da čisto nič ne pozna okoliščin in potreb na deželi. Vedite, ljubljanski učitelji, da učitelji na deželi bivajo med kmetijskim ljudstvom, in da zarad tega je njihovo stališče vse drugačno kakor pa učitelja mestnega. Učitelj na deželi nima samo te naloge, da mladino med šolskimi stenami podučava, temuč skrbeti in delati mora zraven poduka v šoli tudi za napredek v kmetijstvu in ž njim ljudstvu pomagati iz temnote na svitlobo. Učitelj je dostikrat v celi vasi razen duhovnika največi učenjak; to tudi „*Novice*“ dobro vedó, zato se rade obračajo v eni ali drugi zadevi do učiteljev, ker oni morejo kmetom veliko koristiti in jim pomagati k napredku. Sicer pa učitelji nikakor ne škodujejo šolskemu nauku, ako mladini priporočajo škodljive hrošče, metulje in gosenice pokončevati, vsaj otroci na paši pri živini, med tem časom, ko bi morebiti igrali ali kaj napačnega počenjali, lahko lovijo in pokončujejo škodljive mrčese, s tem pa naklonijo soseski velik dobiček pri sadnem drevju; še več pa je to vredno, da že v mladih letih spoznajo škodljivost hroščev in metuljev in si to zapomnijo za stareji dni, ko bodo sami gospodarji. Tako šola izreja umne kmetovalce, in „*Janez bode znal, kar se je Janezek učil*“. To je neizmerna korist, in boljše ne bi se moglo obrniti 100 goldinarjev deželne nagrade, kakor na tak način. Vrh tega pa je pokončevanje škodljivih mrčesov tudi dobra gimnastika za mladino, bolja za zdravje, kakor ona, ki se pri mestni telovadbi uči. Se vé, da vsega tega referent „*Schulzeitung-e*“ ne vé; da bi bil molčal, bil bi vsaj filozof ostal!

Iz Notranjskega 1. rožnika. (*Očitna pritožba.*) Pri nas je že taka, da se moramo Slovenci z našimi nasprotniki nemškutarji tudi za najmanjšo pičico boriti. Menili smo, da bode vodstvo vžitnega davka vendar se

spomnilo, da nismo Nemci, zato smo potrpehli, misleči: kedar svoje poprej tiskane nemške pôle porabi, potem bo dalo vendar tudi slovenski tiskati dacarski papir. Al ker se to ne zgodi, zato smo prisiljeni, to javno tirjati. Vsaj si Krški prvak vžitninskih najemnikov, Hočevarjev Matiče, vse sorte muhe izmišljuje, nemškutarjem za romanje v Ljubljansko kazino pot polajšuje, s pojedinami svoje privržence gostuje itd., kako, ker so mu naših slovenskih krčmarjev denarji dobri, ne bi tudi novcev imel, da bi storil, kar oni po pravici zahtevati smejo, da se jim v domačem jeziku dacija opravlja, da razumejo, zakaj denar plačujejo? Čudno se nam zdi, da se še iz Dolenskega noben krčmar ni oglasil za to! Ako bi naše vino prusko vino bilo, no, ne čudili bi se toliko, da g. Hočevar o njem uraduje nemško; al naše vino je pridelek slovanske zemlje, zato tirjamo, da se ž njim v tistem jeziku ravná, v katerem ga nam je Bog dal; če ne, smo prisiljeni, po postavni drugi poti pravice naše iskati.

Več krčmarjev.

Iz Gorenškega 2. junija. („*Slovenskega Naroda*“ *dopisun iz Doba*), kako in kdaj bo dokazal svoje laži, ki jih je navalil v 124. list? Pa kaj mu je zato? Da se le prav dobro okida, zmeraj nekaj ostane! Če se resnica po svetu naznani zastran Antona Petaverja, prav je, da je grdega sleparstva njegovega konec, a tudi lep nauk je našim gosposkam, naj ne pustijo brez dela postopati mladih ljudi. Petaverjevo življenje par let sem se je res kazalo nekako „gaunersko“; prekanjena zmožnost za „fehtanje“ se je videla na Petaverju tako, da je bil res vredna oseba za kakega agenta pri kaki banki; mnogi teh ljudi so ti kakor uš v kožuho; če ti le čez prag v sobo stopi, že si mu kaj dolžan; ne odkrižáš se ga; moraš podpisati, hočeš ali nočeš; dobičke (tudi odpustke) ti obetajo, da je strah! Neki tak potovalec je nam obetal, da bo, kdor plača 60 gold., vlekkel obresti od 200 gold.! In več tacega goljufnega. Prav je tedaj, da se stopa na peté vsem in vsake baže gaverjem! Da se pa omenjeni „*Narodov*“ dopisun drzne grditi poštene cele soseske in posamesne osebe, to je brezvestno in nesramno! In tudi tukaj morajo duhovniki dobiti svoj del, kaj ne! Toda dopisunče, poprašaj po Laščah, po Ribnici in po Sodražici, in zvedel bodeš, pa vsaj že veš, kako krepko in kedaj že so ravno duhovniki svarili one lahkovarne pred tacim sleparstvom. Tode znalo se je prikrivati, in vsaj duhoven nima moči in oblasti. Javalne boš tudi ti, dopisun, mogel opravičiti naznanjene številke! Po Ribniški župniji je Petaver neki res dobro žel, za Sodraško župnijo boš mogel pa, dopisunče, dosti odnehati! Odbij na desni strani pri 4000 gold. 2 ali celó 3 ničle, in še bo preveč! Znano je le od 2 gold.!! Evo, „*Slov. Narod!*“ take laži plačuješ, da te ž njimi grdijo pred svetom tvoji hinavski prijatelji, češ, kako so neumni ljudje! Hudovoljno in brezvestno je, kar pišeš, dopisunče, zastran Lenčike iz Sodražice. Ali je ona sonambulistična ali kako drugače, to presoditi si ti nezmožen; deželna gosposka ima oblast in menda tudi dolžnost po izvedencih kaj takega preiskovati in prevdariti, kolikor je mogoče po potu poštenosti in humanitete. V tisti njeni tovor za Petaverja si pa nabasal zgolj svoje laži. Od kod nek naj bi imela ona tisti denar, to naj pové, komur so znane okoliščine one osebe! Grda laž je tudi svetovanje, naj pri njej ostane, da bosta skupno delovala. Petaver sam, naj je še tako globoko pogreznjen, tej osebi ne more dati slabega spričevanja. Dokler je on pridno delal in mežnaril, je prišel kterikrat do nje; zoper njegovo lenobno postopanje in romanje pa je bila odločno, in tačas se je on tudi ogibal in jej svoje namere prikrival. Priča temu